

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON PALVELULUOKKIEN AURA-KOHDENTAMISEN TARKENNUKSET

Tässä ohjeessa tarkennetaan sisällysluettelon mukaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen AURA-kohdentamisohjeistusta, kun näistä on tullut eniten tarkennuspyyntöjä Valtiokonttorin palvelukanavaan. Tätä liitettä täydennetään tarvittaessa HVA-AURA-käsikirjan päivitysaikataulun mukaisesti.

Sisällysluettelo

Laitospalvelu ja laitoshoido	3
Sosiaalihuollon laitospalvelun palveluluokat.....	3
Terveystenhuollon laitospalvelun palveluluokat.....	3
Päihde- ja riippuvuuskuntoutujien laitospalvelun palveluluokat.....	4
Terveystenhuollon palvelujen AURA-kohdentaminen sosiaalihuollon palveluissa ..	6
Terveystenhuollon palvelut sosiaalihuollon laitos- ja asumispalveluissa	7
Terveystenhuollon palvelut kotihoidossa	7
Korvaushoido ja -lääkkeet.....	7
Hoitotarvikejakelu.....	8
Terveystenhuollon hoitovälineet ja -tarvikkeet.....	8
Henkilökohtaisen hygienian hoidon välineet.....	9
Kotisairaanhoidon hoitotarvikkeet	10
Merimiestarkastukset.....	10
Merimiestarkastusten maksullisuus	11
Omaishoitajien ja työttömien terveystarkastukset.....	12
Päiväkeskus päihdetyön erityisenä palveluna.....	13
Lasten ja nuorten mielenterveyden PTH avopalvelut.....	13

Versio 1.0

Apuvälinepalvelut	14
Laboratorio- ja kuvantamispalvelut.....	14
Vainajan kuljetus- ja kylmäsäilytyskustannukset	15
Lastensuojelulaitoksessa asuvan lapsen menot / avustukset	16
Lastensuojelun palvelut.....	17
Ehkäisevä lastensuojelu.....	17
Perhehoidossa olevan lapsen perheelle perhehoidon aikana järjestettävät muut palvelut.....	18
Ympäri vuorokautinen avoperhepäihdekuntoutus	18
Vammaisten henkilöiden palvelujen AURA-kohdentamiset.....	19
Henkilökohtainen apu.....	20
Hengityslaitteen varassa elävän henkilön palvelut	21
Liikkumisen tuen palvelut.....	22
Vammaisten henkilöiden kuljetuspalvelut	23
Henkilökohtaisen avun avulla toteutettu liikkumisen tuki.....	23
Vammaisille henkilöille annetut avustukset.....	25
Kehitysvammaisten henkilöiden aamu- ja iltapäivätoiminta.....	25
Kehitysvammaisten henkilöiden tahdon vastainen hoito	26
Asumispalvelujen tukipalvelut.....	28
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	28
Tuettu asuminen	30
Tilapäinen asuminen.....	31
Omaishoito	32
Rintamaveteraanien kuntoutuksen määräraha	34
Sosiaalinen luototus	35
Tutkimus- ja kehittämistoiminta	36
Toiminta-avustukset.....	36
Asiakaspalvelujen vai sosiaali- ja terveystyövoiman ostot vai työvoiman vuokraus	38

Versio 1.0

Asiakaspalvelujen ostot	38
Sosiaali- ja terveystalvelujen ostot.....	38
Työvoiman vuokraus	39
Kustannusten kohdentaminen toimialojen kustannuspaikoilta <i>Yhteiset</i>	39
Valtion rahoituksen sekä rahoituskulujen ja –tuottojen palveluluokat.....	40
Valtion rahoitus.....	40
Rahoituskulut ja -tuotot.....	41
Aluevastuutehtävien AURA-kohdistus.....	42
Erikoissairaanhoidon tartuntatautityö.....	42
Alueellinen tartuntatautityö	42
Versiohistoria.....	45

Laitospalvelu ja laitoshoido

Sosiaalihuollon laitospalvelun palveluluokat

Sosiaalihuollon laitospalvelun palveluluokille kohdennetaan aiheuttamisperiaatteella sosiaalihuollon palvelujen kustannukset

Tämä koskee palveluluokkia

- 2201 *lökkäiden laitospalvelu*
- 2251 *Vammaisten henkilöiden laitospalvelu*
- 2122 *Lastensuojelun laitospalvelu*

Terveydenhuollon laitospalvelun palveluluokat

Terveydenhuollon laitoshoidon palveluluokille kohdennetaan aiheuttamisperiaatteella terveydenhuollon palvelujen kustannukset

Tämä koskee palveluluokkia

- 2536 *Perusterveydenhuollon vastaanottopalvelut*
- 2601 *Aikuispsykiatrinen erikoissairaanhoito*
- 2606 *Lastenpsykiatrinen ja nuorisopsykiatrinen erikoissairaanhoito*
- 2612 *Somaattinen erikoissairaanhoito*

Päihde- ja riippuvuuskuntoutujien laitospalvelun palveluluokat

Palveluluokan 2452 *Päihde- ja riippuvuuskuntoutujien laitoshoidon* vuoden 2026 sisältökuvauksen mukaan tälle palveluluokalle kohdennetaan *Päihde- ja riippuvuuskuntoutujille tarkoitettu ympärivuorokautinen hoito ja kuntoutus laitoksessa. Päihdekuntoutujien laitoshoidon palveluluokkaan kirjataan ei-erikoissairaanhoitojohtoisen yksikön tuottamat terveydenhuoltolain (1326/2010), sosiaalihuoltolain (1301/2014) ja mielenterveyslain (1116/1990) sekä opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoidosta opioidilääkkeillä annetun asetuksen (642/2023) mukaiset ympärivuorokautiset hoito- ja kuntoutuspalvelut. Ne voivat olla lyhytaikaisia päihteiden käytön katkaisemiseen liittyviä hoitopalveluja (selviämis-, vieroitus- ja katkaisuhoidot) sekä pitkäaikaisempia päihteettömän ympäristön tarjoavia hoito- ja kuntoutuspalveluja.*

VM:n vuoden 2026 AURA-asetuksen valmisteluprosessissa hyvinvointialueille esitettyyn kyselyyn saatujen vastausten perusteella hyvinvointialueet kohdentavat palveluluokalle 2452 toisistaan poikkeavasti kustannuksia:

- sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon laitospalvelujen kustannuksia: 10 aluetta
- pääosin sosiaalihuollon laitospalvelun kustannuksia: 3 aluetta
- vain sosiaalihuollon laitospalvelun kustannuksia: 1 alue

Tämä tarkoittaa, että ko. kustannustiedot eivät ole vertailukelpoisia.

VM:n vuoden 2026 AURA-asetuksen lausuntokierroksen erilliskysymykseen *Kykenevätkö alueet erittelemään sosiaalihuollon ja*

terveydenhuollon laitospalvelun saatujen vastausten perusteella valtaosa vastanneista alueista arvioi pystyvänsä erittelemään sosiaalihuollon ja terveydenhuollon laitosten muotoiset päihde- ja riippuvuuspalvelut vähintään laskennallisesti:

- Kykenee erittelemään (ainakin osin): 10 aluetta
- Vaatii erillisen kohdentamissäännön: 2 aluetta
- Ei kykene erittelemään 5 aluetta

Vuoden 2027 AURA-asetuksessa palveluluokka 2452 eriytettiin kahdeksi uudeksi palveluluokaksi

- 2453 *Terveydenhuollon laitosten muotoinen päihde- ja riippuvuushoito ja -kuntoutus*
- 2454 *Sosiaalihuollon laitosten muotoinen päihde- ja riippuvuuskuntoutus*

Muutoksen tavoitteena on parantaa päihde- ja riippuvuuspalvelujen näkyvyyttä kansallisessa tietotuotannossa sekä mahdollistaa sosiaalihuollon laitosten kuntoutuksen ja terveydenhuollon laitoshoidon ja -kuntoutuksen nykyistä tarkempi seuranta kustannus- ja toimintatiedoissa. Päihde- ja riippuvuuspalvelut erotellaan myös lainsäädännössä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palveluiksi, minkä vuoksi niiden toteutumisesta on tarkoituksenmukaista seurata erikseen.

Viime vuosina osa laitosten muotoisista katkaisu-, vieroitus-, kuntoutus- ja selviämispalveluista on siirtynyt sosiaalihuollosta terveydenhuollon toiminnaksi. Tämän seurauksena ne ovat osittain sulautuneet osaksi muuta terveydenhuollon toimintaa, mikä on heikentänyt mahdollisuuksia muodostaa kokonaiskuvaa päihde- ja riippuvuuspalveluista. Uusilla palveluluokilla 2453 ja 2454 pyritään parantamaan tiedon erottelua ja palvelujen seurattavuutta.

Näille **uusille palveluluokille kohdennetaan vain päihde- ja riippuvuushoidon erillisyyksiköitä**. Jos yksikkö tuottaa sekä mielenterveys- että päihde- ja riippuvuuspalveluja, kohdentaminen

tehdään yksikön pääasiallisen toiminnan perusteella. Muualla kuin erillisyksiköissä toteutettu päihde- ja riippuvuushoito kirjautuu edelleen muihin palveluluokkiin, kuten perusterveydenhuollon avosairaanhoidon.

Muutoksen seurauksena palveluluokalle 2561 *Perusterveydenhuollon vuodeosastohoito* ei kirjata erillisillä päihde- ja riippuvuushoidon vuodeosastoilla annettua hoitoa (esimerkiksi katkaisu- ja vieroitushoito-osastot, selviämisyksiköt sairaalassa), mikä kohdennetaan uuteen palveluluokkaan 2453.

Terveydenhuollon palvelujen AURA-kohdentaminen sosiaalihuollon palveluissa

VM:n vuoden 2026 AURA-asetuksen terveydenhuollon palvelujen AURA-kohdentamista koskevien tekstimuutosten taustalla on HVA-AURA-käsikirjan luvussa 4.2.1 *Varsinaiset palveluluokat* ohjeistettu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluluokkien yleisperiaate: *Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluluokat jakautuvat pääosin erillisiin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palveluluokkiin ja yhteisiä palveluluokkia on aiempina vuosina määritettyjen neljän sijaan seitsemän. Nämä sosiaali- ja terveydenhuollon yhdistävät palveluluokat ovat seuraavat:*

- *kotihoidon palveluluokat*
 - 2182 *Lapsiperheiden kotona asumista tukevat palvelut,*
 - 2235 *lökkäiden kotihoito ja*
 - 2325 *Muiden kuin lapsiperheiden kotihoito, kotihoitosopimukseen sisältyvän kotisairaanhoidon osalta.*
- 2484 *Päihde- ja mielenterveysongelmiin vastaavat matalan kynnyksen palvelut*
- 2488 *Ehkäisevän päihde- ja riippuvuustyön palvelut* 2906 *Sosiaali- ja potilasasiavastaavapalvelut*
- 2930 *Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut*

Tämän yleisperiaatteen mukaisesti sosiaalipalvelujen palveluluokkiin ei tule sisällyttää terveysterveyspalveluja, esimerkiksi iäkkäiden ympärivuorokautiseen asumispalveluun liittyen, vaikka terveysterveyspalveluja tuotettaisiinkin asumispalvelujen osana. Sosiaalihuollon luokilla raportoidaan asuminen ja siihen liittyvät tukipalvelut sisältäen myös tilavuokrien osuuden, mutta hoito- ja tutkimuspalvelut tulee raportoida terveysterveyspalvelujen luokilla.

Perusterveydenhuollon lääkäri-, laboratorio- ja kuvantamispalvelut sekä hoitotarvikkeet, hoitotarvikejakelu ja lääkehuolto kohdennetaan palveluluokalle 2536, pois lukien kotihoidon palveluluokille kohdennettavan kotisairaanhoidon sekä palveluluokalle 2531 kohdennettavan kotisairaalahoidon osalta

Erikoissairaanhoidon lääkäri-, laboratorio- ja kuvantamispalvelut sekä hoitotarvikkeet, hoitotarvikejakelu ja lääkehuolto kohdennetaan erikoissairaanhoidon palveluluokille

Terveydenhuollon palvelut sosiaalihuollon laitos- ja asumispalveluissa

Sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelujen palveluluokille ei kohdenneta perusterveydenhuollon ei erikoissairaanhoidon lääkäri-, laboratorio- ja kuvantamispalveluja eikä hoitosuunnitelman mukaisia pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavia hoitotarvikkeita, niiden jakelun järjestämisen kustannuksia tai lääkehuollon kustannuksia.

Terveydenhuollon palvelut kotihoidossa

Kotihoidon palveluluokille ei kohdenneta perusterveydenhuollon eikä erikoissairaanhoidon lääkäri-, laboratorio- ja kuvantamispalveluja.

Kotihoidon palveluluokille kohdennetaan kotihoitoon sisältyvässä kotisairaanhoidossa tarvittavat hoitotarvikkeet, niiden jakelun järjestämisen kustannukset sekä lääkehuolto.

Korvaushoito ja -lääkkeet

Laitospalveluna/-hoitona toteutettu korvaushoito (ja hoidossa käytetyt lääkkeet ym. hoitotarvikkeet), raportoidaan vielä vuonna 2026 palveluluokalla 2452 *Päihde- ja riippuvuuskuntoutujien laitoshoido.*, mutta 1.1.2027 alkaen palveluluokalla 2453 *Terveystenhuollon laitosmuotoinen päihde- ja riippuvuushoito ja -kuntoutus.*

Avopalveluna toteutettu korvaushoito (ja hoidossa käytetyt lääkkeet ym. hoitotarvikkeet) raportoidaan palveluluokalla 2476 *Päihdeavohoito ja -kuntoutus.*

Hoitotarvikejakelu

Hoitotarvikejakelut raportoidaan kuten lääkehuoltokin niillä palveluluokilla, joiden palveluihin hoitotarvikejakelu liittyy.

AURA-ohjeistuksen mukaan tukipalvelut ja materiaalikulut tulee kohdentaa aiheuttamisperiaatteella mahdollisimman tarkkaan siihen palveluun, johon ne liittyvät eli joiden järjestäminen/tuottaminen on vaatinut tukipalvelu- tai materiaaliressursseja (HVA-AURA-käsikirjan luku 5).

Samanlaisia aineita tai tarvikkeita käytetään usein eri palveluissa erilaisten palvelu- tai tavarasuoritteiden valmistamisessa. Tällöin on arvioitava suoritekohtainen aine- tai tarvikekäyttö ja sitä vastaava kustannus.

Sosiaali- ja terveydenhuollon AURA-ohjeistuksen yleisperiaatteena on, että terveyden ja sairauden hoidon palvelut sekä niihin liittyvät hoidolliset tukipalvelut ja materiaalikulut kohdennetaan terveydenhuollon palveluluokille (HVA-AURA-käsikirjan luku 4.2).

Terveystenhuollon hoitovälineet ja -tarvikkeet

Hoitotarvikkeet, ml vaipat, ovat terveydenhuollon hoitovälineitä ja -tarvikkeita, mikäli ne ovat sairauden varsinaisen hoidon kannalta tarpeellisia ja mikäli niiden luovuttamisesta on lääkärin kirjallinen päätös, eli kun lääkäri määrää ja hoitotarvikkeet kuuluvat hoitosuunnitelmaan.

Kotisairaalahoidon yhteydessä annettavat lääkkeet ja hoitosuunnitelman mukaiset terveydenhuollon hoitovälineet ja -tarvikkeet raportoidaan palveluluokalla 2531 *Kotisairaalahoito*.

Kotihoitoon kuuluvassa kotisairaanhoidossa käytettävät terveydenhuollon hoitovälineet ja -tarvikkeet raportoidaan asiakasryhmäkohtaisilla kotihoidon palveluluokilla:

- 2182 *Lapsiperheiden kotona asumista tukevat palvelut*
- 2235 *Iäkkäiden kotihoito*
- 2325 *Muiden kuin lapsiperheiden ja iäkkäiden kotihoito*

Muihin sosiaalihuollon asumis- ja kotiin vietäviin palveluihin liittyvät perusterveydenhuollon hoitovälineet ja -tarvikkeet raportoidaan palveluluokalla 2536 *Perustason vastaanottopalvelut*.

Henkilökohtaisen hygienian hoidon välineet

Mikäli hoitotarvikkeista (ml vaipoista) ei ole lääkäri kirjallista päätöstä, ne ovat ns. henkilökohtaisen hygienian hoidon välineitä.

Henkilökohtainen hygienia sisältyy sosiaalihuollon palveluista kotihoitoon ja ympärivuorokautiseen palveluasumiseen.

Kotihoitoon sisältyvän henkilökohtaisen hygienian hoidosta aiheutuvat kustannukset raportoidaan asiakasryhmäkohtaisilla kotihoidon palveluluokilla

- 2182 *Lapsiperheiden kotona asumista tukevat palvelut*
- 2235 *Iäkkäiden kotihoito*
- 2325 *Muiden kuin lapsiperheiden ja iäkkäiden kotihoito*

Ympärivuorokautiseen palveluasumiseen sisältyvän henkilökohtaisen hygienian hoidosta aiheutuvat kustannukset raportoidaan asiakasryhmäkohtaisilla ympärivuorokautisen palveluasumisen palveluluokilla

- 2211 *Iäkkäiden ympärivuorokautinen palveluasuminen*
- 2261 *Vammaisten henkilöiden ympärivuorokautinen palveluasuminen*
- 2445 *Päihde- ja riippuvuuskuntoutujien ympärivuorokautinen palveluasuminen*
- 2455 *Mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautinen palveluasuminen*
- 2903 *Työikäisten sosiaalipalvelut*

Muissa sosiaalihuollon asumispalveluissa ja kotiin annettavissa palveluissa henkilökohtaisen hygienian hoitotarvikkeet (ml. vaipat) eivät sisälly palveluun, vaan ne ovat asiakkaan omalla hankinta- ja kustannusvastuulla.

Kotisairaanhoidon hoitotarvikkeet

Palveluun kotisairaanhoidon (terveydenhuoltolain 25 §) sisältyvät kotisairaanhoidossa käytettävät hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet.

Mikäli kotisairaanhoidon järjestetään kotihoitoon (Sosiaalihoitolaiki 19 a §) kuuluvana palveluna, se raportoidaan kotihoidon asiakasryhmäkohtaisilla palveluluokilla

- 2182 *Lapsiperheiden kotona asumista tukevat palvelut*
- 2235 *Iäkkäiden kotihoito* (hoidettava täyttänyt 65 vuotta)
- 2325 *Muiden kuin lapsiperheiden ja iäkkäiden kotihoito*
 - Hoidettava on vammaisen henkilö tai
 - Hoidettava on alle 65-vuotias, ei lapsiperheen lapsi tai nuori eikä vammaisen henkilö

Mikäli kotisairaanhoidon järjestetään erillisenä palveluna, se raportoidaan palveluluokalla 2536 *Perusterveydenhuollon vastaanottopalvelut*.

Merimiestarkastukset

Versio 1.0

AURA-palveluluokitus on organisaatioriippumaton, joten tulosityksikkö ei ole raportoinnin kannalta merkityksellinen, kunhan palveluluokka on oikein.

Oikea palveluluokka merimiestarkastuksille on 2537 *Työterveyshuolto*.

Tämä on hyvinvointialueen lakisääteisiin tehtäviin kuuluvaa varsinaista palvelua. Tätä ei vyörytetä edelleen muille varsinaisille sosiaali- ja terveydenhuollon palveluille, toisin kuin oman henkilöstön työterveyshuolto, kuten HVA-AURA-käsikirjan luvussa 5.5.13 *Työterveyshuolto* ohjataan.

Mikäli merenkulkijoille järjestetään muita terveyspalveluja, kohdennetaan ne palvelun luonteen mukaiselle palveluluokalle, esim.

- perusterveydenhuollon ostopalvelujen osalta palvelun luonteen mukaiselle perusterveydenhuollon palveluluokalle
- erikoissairaanhoidon ostopalvelujen osalta palvelun luonteen mukaiselle erikoissairaanhoidon palveluluokalle
- perus- ja erityistason suun terveydenhuollon ostopalvelujen osalta palveluluokalle 2545
- sairaalataso suun terveydenhuollon ostopalvelujen osalta palveluluokalle 2612

Merimiestarkastusten maksullisuus

STM:n [Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut - Sosiaali- ja terveysministeriö \(stm.fi\)](https://stm.fi/) -verkkosivun mukaan 'Asiakasmaksulakia sovelletaan myös hyvinvointialueen ostopalveluna järjestämään palveluun.'

Työterveyshuollon maksuista säättää asiakasmaksulain ([734/1992](#)) 8 § sekä asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista ([912/1992](#)) 16 §, joiden mukaan työnantaja on velvollinen suorittamaan

- valtioneuvoston asetuksella säädettävien perusteiden mukaan määräytyvät maksut ja korvaukset terveydenhuollon eri toimenpiteistä ja toiminnoista
- maksut tai korvaukset, joiden suuruuden hyvinvointialue päättää. (24.11.2022/957)

Maksujen perusteina käytetään hyvän työterveyshuoltokäytännön toteuttamisesta aiheutuvia tarpeellisia ja kohtuullisia kustannuksia. Tällaisia kustannuksia ovat henkilöstön palkkakustannukset, niistä maksetut pakolliset palkkasivukustannukset, muut työterveyshuollon toteuttamisesta aiheutuneet käyttökustannukset sekä työterveyshuollon järjestämiseksi välttämättömän laitteiston ja kaluston hankkimisesta aiheutuneet kustannukset.

Asiakasmaksulain 5 §:n mukaan terveydenhuollon palveluista maksuttomia ovat terveydenhuoltolain (1326/2010) 13–17 §:n, 19 §:n 1 kohdan sekä 24, 27 ja 29 §:n perusteella järjestetyt perusterveydenhuollon palvelut sekä hoitoon kuuluvat aineet ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarkoitetut hoitotarvikkeet. Laissa on mainittu palveluja, joista saa kuitenkin periä maksuja.

Asiakasmaksuissa tulee noudattaa STM:n [Terveydenhuollon maksut - Sosiaali- ja terveysministeriö \(stm.fi\)](https://stm.fi/terveydenhuollon-maksut) -verkkosivulla julkaisuja säädöksiä terveydenhuollon maksuista.

Merenkulkijoiden terveydenhuollosta ja asiakasmaksuista säättävät seuraavat lait:

- Asiakasmaksulaki ([3.8.1992/734](https://www.finlex.fi/asiakasmaksulaki))
- Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista ([9.10.1992/912](https://www.finlex.fi/asetus-sosiaali-ja-terveydenhuollon-asiakasmaksuista))
- Terveydenhuoltolaki ([30.12.2010/1326](https://www.finlex.fi/terveydenhuoltolaki))

Omaishoitajien ja työttömien terveystarkastukset

Omaishoitajien terveystarkastukset ja työttömien terveystarkastukset kuuluvat palveluluokkaan 2536 *Perusterveydenhuollon vastaanottotoiminta*, jonka sisältökuvauksessa lukee: ... *Palveluja ovat:* 1) *terveydenhuoltolain 13 §:ssä tarkoitettu terveysneuvonta ja terveystarkastukset; ...*

Päiväkeskus päihdetyön erityisenä palveluna

Sosiaalihuoltolain 24 b § *Päiväkeskus päihdetyön erityisenä palveluna* raportoidaan palveluluokalla 2484 *Päihde- ja riippuvuus- sekä mielenterveysongelmiin vastaavat matalan kynnyksen palvelut*.

Lasten ja nuorten mielenterveyden PTH avopalvelut

AURA-talousraportoinnissa kustannukset ja tuotot (ml. rahoitustuotot ja –kulut, poistot ja arvonalentumiset sekä vyörytyserät) tulee kohdentaa toiminnan luonteen mukaiselle palveluluokalle aiheuttamisperiaatteella.

Kohdentamisessa tulee huomioida myös

- täydellisyys- ja tulo menon kohdalle –periaatteet sekä
- muut kirjanpidon yleiset periaatteet, kuten olennaisuus, taloudellisuus ja varovaisuus.

Perusterveydenhuollon vastaanottopalveluna järjestettävät/toteutettavat lasten ja nuorten mielenterveyden avopalvelut kohdennetaan palveluluokkaan 2480 *Mielenterveysavohoidon ja -kuntoutus*, mikä on avopalvelukokonaisuus, joka sisältää ei-erikoissairaanhoidon terveydenhuollon avohoidon ja kuntoutuksen palveluja sekä mielenterveystyötä.

[Tilastoraportin 21/2022 Lasten ja nuorten mielenterveysperusteinen tutkimus ja hoito 2020](#) mukaan perusterveydenhuollossa mielenterveysperusteisiksi käynneiksi lasketaan [PTHAVO - Palvelumuoto](#) -luokituksen luokkien T71 *Mielenterveyden hoito* ja T73 *Päihde- ja riippuvuushoito* sekä käynnit (PTHAVO - Palvelumuoto T11

Avosairaanhoito), joissa mielenterveysperusteinen käyntisyys tai toimenpide.

Mikäli käynti kirjataan [PTHAVO - Palvelumuoto](#) -luokituksen luokalle T73 *Päihde- ja riippuvuushoito*, tulee palvelu kohdentaa aiheuttamisperiaatteella palveluluokalle 2476 *Päihde- ja riippuvuusavohoito ja -kuntoutus*, jotta kustannukset kirjautuvat samalle palveluluokalle kuin toiminnan suoritteet.

Ko. tilaston mukaan palvelujen kirjaamisen alueelliset erot ovat suuria; lasten ja nuorten mielenterveysperusteisia käyntejä voi kirjautua myös [PTHAVO - Palvelumuoto](#) -luokituksen luokkiin T25 *Kasvatus- ja perheneuvola*, T26 *Kouluterveydenhuolto* tai T27 *Opiskeluterveydenhuolto*.

Mikäli mielenterveyden hoito järjestetään/toteutetaan osana kasvatus- ja perheneuvolatoimintaa tai osana koulu- tai opiskeluterveydenhuollon opiskeluhuoltoa, tulee palvelu kohdentaa aiheuttamisperiaatteella ko. palvelun varsinaisille palveluluokille eli 2183 *Kasvatus- ja perheneuvonta*, 2532 *Kouluterveydenhuollon palvelut* tai 2534 *Opiskeluterveydenhuollon palvelut*, jotta kustannukset kirjautuvat samalle palveluluokalle kuin toiminnan suoritteet.

Apuvälinepalvelut

Perusterveydenhuollon apuvälineyksiköt kohdennetaan palveluluokkaan 2535 *Perusterveydenhuollon lääkinnällinen kuntoutus*.

Keskitettyjen eli perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisten apuvälineyksiköiden toiminnasta aiheutuvat tuotot ja kulut kohdennetaan palveluluokalle 2612 *Somaattinen erikoissairaanhoito*.

Myös apuvälinepalvelujen hallinto- ja tukipalveluiden, kuten johtaminen, henkilöstö-, talous-, ICT- ja tilahallinto, hankintatoimi jne., aiheuttamat tuotot ja kulut kohdennetaan em. palveluluokille.

Laboratorio- ja kuvantamispalvelut

Sosiaali- ja terveyspalvelut (tili 4430)

Mikäli laboratorio- ja kuvantamispalvelut ovat niin sanotun välituotepalvelun luonteisia palveluja, ne kohdennetaan asiakkaalle annetun lopputuotepalvelun luonteen mukaiselle palveluluokalle.

Mikäli laboratoriopalvelut eivät ole tarjotun lopputuotepalvelun ns. välituotepalvelun luonteisia palveluja, ne kohdennetaan palveluluokalle 2536 *Perusterveydenhuollon vastaanottopalvelut*.

Välituotepalvelujen talousraportoinnista ohjeistetaan HVA-AURA-käsikirjan luvuissa 3.2.4.2 Palvelujen ostot ja 3.1.3 *Sisäiset erät* mm. seuraavasti:

Välituotepalvelut ovat hyvinvointialueen suoritetuotannossaan käyttämiä palveluja. Ne käytetään tai jalostetaan osana hyvinvointialueen omaa palveluntuotantoa tai ne tukevat hyvinvointialueen omaa palveluntuotantoa.

Raportoinnissa sisäiset erät kuvaavat hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän palvelutuotannon järjestämisen kustannusrakennetta eli kuinka paljon erilaisia tuotantoon liittyviä osatekijöitä, eli sisäisiä välituotteita tuotetaan itse suhteessa ulkoa hankittaviin palveluihin (hyvinvointialueen kokonaistaloustarkastelu) ja kuinka paljon eri palveluiden tuottamiseen käytetään erilaisia sisäisiä resursseja (palveluluokkakohtainen tarkastelu). Nämä palveluluokkien väliset sisäiset erät, joilla kuvataan HHTPP-raportoinnissa hyvinvointialueen tai hyvinvointiyhtymän sisäistä välituotekäyttöä, raportoidaan talousraportoinnissa. Kulut ja tuotot sijoitetaan palveluluokitukseen palveluluokkien sisällön kuvauksen perusteella organisaatiorakenteesta riippumatta.

Vainajan kuljetus- ja kylmäsäilytyskustannukset

Perusterveydenhuollon avovastaanoton lääkärin virkavastuulle kuuluva kuolleeaksi toteaminen ja kuolemansyyn selvitys kohdennetaan palveluluokalle 2536 *Perusterveydenhuollon vastaanottopalvelut*. Perusterveydenhuollon avovastaanoton lääkärin virkavastuulle kuuluva

kuolleeeksi toteaminen ja kuolemansyyn selvitys kohdennetaan palveluluokalle 2561 *Perusterveydenhuollon vuodeosastohoito*. Erikoissairaanhoidon lääkärin virkavastuulle kuuluvat kuolleeeksi toteaminen ja kuolemansyyn selvitys sekä mahdolliset lääketieteelliset ruumiinavaukset kohdennetaan palveluluokalle 2612 *Somaattinen erikoissairaanhoido*.

Mikäli lääkäri on käynyt kotona tai asumispalvelussa toteamassa kuoleman, jonka jälkeen vainaja kuljetetaan säilytykseen odottamaan hautauslupaa (kuolemansyyn selvittämistä) vainajan kuolleeeksi toteamiseen liittyvät kustannukset raportoidaan sillä palveluluokalla, jonka osana palvelu toteutetaan. Myös muut vainajan kuolinsyyn selvittämiseen liittyvät kustannukset, kuten vainajan säilytyksestä ja kuljetuksesta, obduktiosta ja muista tähän asiaan liittyvistä tekijöistä aiheutuvat kustannukset raportoidaan sillä palveluluokalla, jonka osana palvelu toteutetaan.

Oikeuslääketieteelliset ruumiinavaukset suorittaa THL:n oikeuslääkäri. Hyvinvointialueet eivät osallistu oikeuslääketieteellisten ruumiinavausten suorittamiseen eikä oikeuslääketieteellisten ruumiinavausten suorittamisesta aiheudu kustannuksia hyvinvointialueille.

Vainajan hautauslupan (kuolemansyyn selvittämisen) odottamisesta aiheutuvat vainajan kylmäsäilytyskustannukset raportoidaan sillä palveluluokalla, mistä palvelusta kylmäsäilytystarve (odottaminen) aiheutuu.

Lastensuojelulaitoksessa asuvan lapsen menot / avustukset

Sijaishuollosta on kerrottu [thl.fi-verkkosivustolla](https://thl.fi/verkkosivustolla), mutta THL:ssä ei ole tietoa siitä, onko olemassa kansallista ohjetta siitä, mitkä asiat kuuluvat juuri sijaishuoltoyksiköiden vastuulle ja mihin tarpeisiin

sosiaalityöntekijät päätöksellä myöntävät taloudellista tukea tai miten hyvinvointialueet ovat ohjeistaneet asiasta.

Hyvinvointialueiden omiin sijaishuoltoyksiköihin sijoitettujen lasten perustarpeista aiheutuvat menot (myös mahdolliset tulot) kirjataan kuten hyvinvointialueen omat menot (myös tulot).

Tämä tarkoittaa, että mikäli sijoitetuille lapsille/nuorille hankitaan ravitsemuspalveluja, ne kirjataan ravitsemuspalveluihin tai mikäli hankitaan vaatteita, ne kirjataan vaatetuksen tilille.

Sijaishuollon ostopalvelut kirjataan asiakaspalvelujen ostoihin.

Avustusten tilille tulee kirjata pääsääntöisesti vain avustuksia, joista on tehty virallinen päätös. HVA-AURA-käsikirjan luvussa 3.2.4.4 *Avustukset* on ohjeistettu tarkemmin avustuksista.

Lastensuojelun palvelut

Ehkäisevä lastensuojelu

Kun lastensuojelun asiakkaana olevalle lapselle tai perheelle järjestetään tukitoimia, kuten vaikkapa tukisuhdetoimintaa, ne kohdennetaan palveluluokkaan 2131 *Lastensuojelun sosiaalityö ja avohuollon tukitoimet ilman kodin ulkopuolista sijoitusta*.

Kun lapsi on lastensuojelun asiakkaana, lastensuojelulain ([417/2007](#)) 3 a § 2 momentissa tarkoitettua lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia edistävää ja turvaavaa sekä vanhemmuutta tukevaa tukea (ehkäisevää lastensuojelua) järjestetään osana avo-, sijais- tai jälkihuoltoa.

Kun lapsi ei ole lastensuojelun asiakkaana, sekä palvelutarpeen arvioinnin aikana myönnettyt sosiaalihuoltolainmukaiset palvelut että lastensuojelulain mukaiset tukitoimet kohdennetaan palveluluokkaan 2181 *Lapsiperheiden sosiaalityö ja -ohjaus sekä varhaisen tuen palvelut*.

Lastensuojelun asiakkuuden alkamisesta säättää lastensuojelulain ([417/2007](#)) 27 §.

Perhehoidossa olevan lapsen perheelle perhehoidon aikana järjestettävät muut palvelut

Perhehoidon toteutuksesta suoraan aiheutuvat kustannukset kohdennetaan palveluluokalle 2121 *Lastensuojelun ammatillinen perhehoito*, mikäli perhehoito järjestetty ammatillisessa perhehoidossa, tai 2123 *Lastensuojelun perhehoito*, mikäli perhehoito järjestetään toimeksiantosuhteisessa sijaisperhehoidossa.

Lapsen perhehoidon aikana perheelle asiakassuunnitelman mukaisesti järjestettävät palvelut ovat lastensuojelun palveluja, jotka kohdennetaan luokkaan 2131 *Lastensuojelun sosiaalityö ja avohuollon tukitoimet ilman kodin ulkopuolista sijoitusta*.

Perhehoidossa olevalle lapselle perhehoidon aikana järjestettävät palvelut ovat perhehoidon kustannuksia, eli kohdennetaan luokkaan 2121 *Lastensuojelun ammatillinen perhehoito* tai 2123 *Lastensuojelun perhehoito*, mikäli ne maksetaan perhehoitajalle Perhehoitolain ([263/2015](#)) 17 § mukaisena kulukorvauksena.

Perhehoidossa olevalle lapselle perhehoidon aikana mahdollisesti järjestettävät muut sosiaalipalvelut, joita ei makseta perhehoitajalle kulukorvauksena, kohdennetaan luokkaan 2131 *Lastensuojelun sosiaalityö ja avohuollon tukitoimet ilman kodin ulkopuolista sijoitusta*.

Perhehoidossa olevalle lapselle perhehoidon aikana mahdollisesti järjestettävät muut perusterveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon palvelut, joita ei makseta perhehoitajalle kulukorvauksena, kohdennetaan palvelun luonteen mukaiselle terveydenhuollon palveluluokalle.

Ympäri vuorokautinen avoperhepäihdekuntoutus

Mikäli kyseessä on lastensuojelun asiakas ja mikäli palvelu järjestetään perheen kotiin, avoperhepäihdekuntoutus kohdennetaan

palveluluokalle 2131 *Lastensuojelun sosiaalityö ja avohuollon tukitoimet ilman kodin ulkopuolista sijoitusta*.

Mikäli kyseessä ei ole lastensuojelun asiakas ja päätös tehty [Sosiaalihuolto – Palvelutehtävä](#) -luokituksen luokassa 24 *Lapsiperheiden palvelut ja*

- mikäli palvelu järjestetään perheen kotiin, palvelu kohdennetaan palveluluokkaan 2181 *Lapsiperheiden sosiaalityö ja -ohjaus sekä varhaisen tuen palvelut*
- mikäli palvelu järjestetään muussa ympäristössä kuin kotona, "laitosmuotoisesti", palvelu kohdennetaan palveluluokkaan 2185 *Lapsiperheiden asumispalvelu*

Mikäli päätös on tehty [Sosiaalihuolto – Palvelutehtävä](#) -luokituksen luokassa 15 *Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut ja*

- mikäli palvelua järjestetään perheen kotona, palvelu kohdennetaan palveluluokkaan 2464 *Päihde- ja mielenterveysongelmiin vastaava sosiaalityö ja -ohjaus*
- mikäli palvelu järjestetään päihdekuntoutujien laitoksessa, "laitosmuotoisesti", palvelu kohdennetaan palveluluokkaan 2452 *Päihdekuntoutujien laitoshoido*

Mikäli ei ole tiedossa missä [Sosiaalihuolto – Palvelutehtävä](#) -luokituksen luokassa päätös on tehty, palvelu kohdennetaan sen mukaan minkä palvelutehtävän palvelua avoperhekuntoutus ensisijaisesti palvelee ja/tai kumpaa tarjottu palvelu sisältää enemmän.

Vammaisten henkilöiden palvelujen AURA-kohdentamiset

Vammaispalvelujen palveluluokille kohdennetaan palvelut, jotka järjestetään/tuotetaan vammaisille henkilöille henkilön vammaisuuden perusteella. Poikkeuksena kumotun sosiaalihuoltolain ([710/1982](#)) 27 d §:ssä tarkoitettu vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva

toiminta, mikä kohdennetaan palveluluokalle 2907

Työelämäosallisuutta tukevat palvelut.

Vammaispalvelujen palveluluokille kohdennetaan myös palvelut, jotka järjestetään/tuotetaan uudistetun vammaispalvelulain ([675/2023](#)) perusteella. 31.12.2024 kumottujen vanhan vammaispalvelulain ([Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, 380/1987](#)) sekä kehitysvammalain ([Laki kehitysvammaisten erityishuollosta, 519/1977](#)) nojalla tehdyt pysyvät palvelupäätökset pysyvät voimassa siirtymäajan (31.12.2027 asti) tai kunnes asiakkaan palvelutarve muuttuu ja päätös päivitetään uuden lain mukaiseksi.

Mikäli vammaiselle henkilölle järjestetään/tuotetaan palveluja esim. iän tai sairauden perusteella, kohdennetaan nämä varsinaisen palvelun luonteen mukaiselle palveluluokalle, esim.

- Mikäli kuurolle henkilölle järjestetään liikkumisen tukea sosiaalihuoltolain perusteella, se kohdennetaan palveluluokalle 2233 *Sosiaalihuoltolain mukainen liikkumista tukeva palvelu*
- Mikäli liikuntavammaisella henkilöllä todetaan muistisairaus ja hänelle järjestään kotihoito- tai asumispalveluja muistisairauden perusteella, kohdennetaan nämä luonteensa mukaisille varsinaisille palveluluokille.

Henkilökohtainen apu

Henkilökohtaista apua saavan henkilön palvelu hyvinvointialueelta on henkilökohtainen apu ja se kohdennetaan palveluluokalle 2281 *Vammaisten henkilöiden henkilökohtainen apu*. Alla tarkennuksia palvelun kirjaamisesta AURA-tileille:

- Jos henkilökohtaista apua saava henkilö palkkaa itse avustajan ja maksaa itse avustajalle palkan ja hyvinvointialue maksaa hänelle avustuksena korvauksen avustajan palkasta.
Tällöin hyvinvointialueen maksama avustus kirjataan tilille 4739 *Muut avustukset kotitalouksille*.

Mikäli hyvinvointialue maksaa henkilökohtaisen avustajan työterveyspalvelun laskut ja hakee Kelasta korvauksen, tulee molemmat kirjata tilille 4300 *Asiakaspalvelujen ostot*, koska kyse on asiakkaalle järjestetystä henkilökohtainen apu -palvelusta.

- Jos henkilökohtaista apua saava henkilö palkkaa itse avustajan, mutta hyvinvointialue maksaa avustajan palkan henkilökohtaista apua saavan henkilön puolesta ja lisäksi maksaa henkilökohtaista apua saavan henkilön avustajan työterveyspalvelun laskut ja hakee työterveyspalvelusta korvauksen Kelasta.

Tällöin sekä avustajan palkka/palkkio että avustajan työterveyspalvelun laskut ja Kela-korvaus kirjataan tilille 4300 *Asiakaspalvelujen ostot*.

- Jos hyvinvointialue palkkaa henkilökohtaista apua saavalle henkilölle avustajan ja maksaa henkilökohtaisen avustajan palkkion suoraan avustajalle sekä maksaa palkkiosta sosiaali- ja eläkevakuutusmaksut yms. lakisääteiset maksut, palkkio kirjataan luonteensa mukaisesti menolajiin *Palkat ja palkkiot*.

Tällöin hyvinvointialueen maksamat oman henkilöstön työterveyspalvelun laskut kirjataan luonteensa mukaisesti menolajiin *Palvelujen ostot* ja Kansaneläkelaitoksen korvaukset oman henkilöstön työterveyshuollon järjestämisestä kirjataan luonteensa mukaisesti menolajiin *Tuet ja avustukset*.

Hengityslaitteen varassa elävän henkilön palvelut

Uudistettu vammaispalvelulaki ([675/2023](#)) muutti hengityslaitteen varassa elävien henkilöiden palvelujen järjestämistä. Palvelujen järjestämisvastuu siirtyi terveydenhuollolta sosiaalihuollolle ja terveydenhuollon järjestämistä hoitoringeistä luovuttiin.

Mikäli hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle järjestetään

- asumisen tukea
 - henkilökohtaisen avun avulla, kohdennetaan tämä palveluluokalle 2281 *Vammaisten henkilöiden henkilökohtainen apu*

- kotihoitona, kohdennetaan tämä palveluluokalle 2325 *Muiden kuin lapsiperheiden ja iäkkäiden kotihoito*
- kotihoidonsopimukseen sisältyvänä kotisairaanhoitona, kohdennetaan tämä palveluluokalle 2325 *Muiden kuin lapsiperheiden ja iäkkäiden kotihoito*
- sosiaaliohjauksena, kohdennetaan tämä palveluluokalle 2285 Vammaisten henkilöiden sosiaalityön ja -ohjauksen palvelut
- elämän kannalta välttämättöminä terveydenhuollon palveluina
 - kotiin järjestettävänä kotisairaanhoitona, kohdennetaan tämä palveluluokalle 2561 *Perusterveydenhuollon vuodeosastohoito*
 - sairaalassa, kohdennetaan se joko 2561 *Perusterveydenhuollon vuodeosastohoito* tai 2612 *Somaattinen erikoissairaanhoito*
 - kotisairaalahoidossa, kohdennetaan se palveluluokalle 2531 *Kotisairaalahoito*
- henkilökohtaisena apuna, kohdennetaan tämä palveluluokalle 2281 *Vammaisten henkilöiden henkilökohtainen apu*
- asumispalveluna, kohdennetaan tämä palvelun luonteen mukaiselle asumispalvelun palveluluokalle:
 - 2261 *Vammaisten henkilöiden ympärivuorokautinen palveluasuminen*
 - 2282 *Vammaisten henkilöiden asumispalvelut ja asumista tukevat palvelut*
- muita sosiaalipalveluita, kohdennetaan ne järjestettävän palvelun mukaisille varsinaisille palveluluokille.
- Muita terveydenhuollon palveluja, kohdennetaan ne järjestettävän palvelun mukaisille varsinaisille palveluluokille.

Palveluluokalle 2282 Vammaisten henkilöiden asumispalvelut ja asumista tukevat palvelut kohdennetaan uuden vammaispalvelulain 33 § mukainen taloudellinen tuki hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle.

Liikkumisen tuen palvelut

Liikkumisen tuen palveluista säädetään sekä sosiaalihuoltolaissa ([1301/2014](#)) 23 § *Liikkumista tukevat palvelut* ja vammaispalvelulaissa ([675/2023](#)) 28–31 § *Liikkumisen tuki*.

Liikkumista tukevat palvelut ja liikkumisen tuki ovat hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla olevia asiakkaiden lopputuotepalveluja.

Sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumista tukevat palvelut kohdennetaan palveluluokalle 2233 *Sosiaalihuoltolain mukainen liikkumista tukeva palvelu*. Vammaispalvelulain mukainen liikkumisen tuki kohdennetaan palveluluokalle 2283 *Vammaisten henkilöiden liikkumista tukeva palvelu*.

Mikäli palvelut järjestetään ostopalveluna, ne kirjataan tilille 4300 *Asiakaspalvelujen ostot*.

Mikäli palvelut toteutetaan hyvinvointialueen omana tuotantona (omalla tai vuokrahenkilöstöllä ja/tai omalla tai vuokrakalustolla); henkilöstökulut tai työvoiman vuokraus kirjataan ko. kululajien kirjaamisesta annettujen ohjeiden mukaisesti sekä kalustokulut kirjataan ko. kululajien kirjaamisesta annettujen ohjeiden mukaisesti.

Mikäli palvelut korvataan avustuspäätöksellä, kulut kirjataan tilille 4739 *Muut avustukset kotitalouksille*.

Vammaisten henkilöiden kuljetuspalvelut

Palveluluokkaan 2283 *Vammaisten henkilöiden liikkumista tukeva palvelu* kohdennetaan

- kuljetuspalveluna toteutettu vammaisten henkilöiden liikkumisen tuki (VPL 28–31 §)
- taloudellinen tuki liikkumiseen (VPL 32 §)

Henkilökohtaisen avun avulla toteutettu liikkumisen tuki

Henkilökohtaisen avun avulla toteutettu liikkumisen tuki kohdennetaan palveluluokkaan 2281 *Vammaisten henkilöiden henkilökohtainen apu* (VPL 9-11 §).

Henkilökohtaisen avun avulla toteutettu liikkumisen tuki kirjataan

- luonteensa mukaiseen menolajiin *Palkat ja palkkiot*, jos hyvinvointialue työnantajana maksaa henkilökohtaisen avustajan palkkion suoraan avustajalle ja maksaa palkkiosta sosiaali- ja eläkevakuutusmaksut yms. lakisääteiset maksut.
- tilille 4300 *Asiakaspalvelujen ostot*, jos hyvinvointialue maksaa palkkion eri työnantajan y-tunnuksen kautta (muun muassa sijaismaksajana).

Valmennus liikkumisessa erilaisissa toimintaympäristöissä kohdennetaan palveluluokkaan 2285 *Vammaisten henkilöiden sosiaalityön ja -ohjauksen palvelut* (VPL 7-8 §).

Kuljetuspalveluna toteutettu vammaisten henkilöiden liikkumisen tuki kirjataan

- tilille 4739 *Muut avustukset kotitalouksille*, jos vpl-kuljetuksista on tehty avustuspäätös ja toteutetaan esim. taksiseteleinä
- tilille 4300 *Asiakaspalvelujen ostot*, jos vpl-kuljetukset toteutetaan ostopalveluna

Taloudellisena tukena myönnetty liikkumisen tuki kirjataan tilille 4739 *Muut avustukset kotitalouksille*.

Valmennus liikkumisessa erilaisissa toimintaympäristöissä kirjataan

- tilille 4300 *Asiakaspalvelujen ostot*, jos valmennus toteutetaan ostopalveluna
- palvelun luonteen mukaiseen menolajiin, esim. *henkilöstökulut*, jos valmennus toteutetaan omana palvelutuotantona.

Vammaisille henkilöille annetut avustukset

HVA-AURA-käsikirjan luvun 3.2.4.4. *Avustukset*, otsikon *Muut avustukset kotitalouksille*, alaotsikon *Vammaisille annetut avustukset* ohjeistuksen mukaisesti:

Pääsääntöisesti kaikki vammaisille annetut avustukset kirjataan Avustuksiin kotitalouksille (tili 4739), esimerkiksi

- sellaiset vammaisille suunnatut tukitoimet, joissa hyvinvointialue korvaa tietyn, tuen saajan itse hankkimat tavarat tai palvelut (muun muassa päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa tarvittavat välineet, koneet ja laitteet, asunnon muutostyöt, ylimääräiset vaatetuskustannukset tai erityisravinnosta aiheutuvat kustannukset).
- Myös vammaisten matkoihin annetut avustukset (muun muassa taksisetelit) tai tavarana annetut avustukset.

Avustusten tilille tulee kirjata pääsääntöisesti vain avustuksia, joista on tehty virallinen päätös.

Kehitysvammaisten henkilöiden aamu- ja iltapäivätoiminta

Kehitysvammaisten henkilöiden aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään uudistetun vammaispalvelulain ([675/2023](#)) 24 § *Lyhytaikainen huolenpito* nojalla. Tähän palveluun on subjektiivinen oikeus 1.1.2025 alkaen (vammaispalvelulaki ([675/2023](#)) 6 §) silloin, kun vammaisen henkilön itsenäisen elämän, osallisuuden tai yhdenvertaisuuden toteutuminen sitä välttämättä edellyttää.

Kehitysvammaisten henkilöiden aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisvastuu on hyvinvointialueilla. Yksittäinen erityisen tuen oppilas ja hänen henkilökohtainen ohjaajansa eivät voi muodostaa omaa, erillistä aamu- ja iltapäivätoiminnan ryhmäänsä, koska tällöin on kyse kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisesta hoidosta ja huolenpidosta. Myös tämän järjestämisvastuu on hyvinvointialueilla.

Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen voidaan toteuttaa kunnan ja hyvinvointialueen [yhdyspintayhteistyönä](#). Kunta laskuttaa tuottamastaan palvelusta hyvinvointialuetta laaditun hankintasopimuksen mukaisesti.

Kunta voi järjestää koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa, johon myös kehitysvammaiset lapset voivat osallistua. Jos kehitysvammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminta toteutetaan niin, että he osallistuvat muiden 1. ja 2 luokkalaisten ryhmiin, kunta raportoi aamu- ja iltapäivätoimintana (kunta-AURA, liite 5, palveluluokka 3052 Aamu- ja iltapäivätoiminta).

Jos kehitysvammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään erillisinä ryhminä, kunta raportoi hyvinvointialueen kanssa tehdyn sopimuksen kustannukset ja tuotot palveluluokalla 7220 *Sosiaali- ja terveystoimen tulot ja menot tilikaudelta 2023 alkaen*. (1.1.2027 alkaen palveluluokan uusi nimi on *Sosiaali- ja terveydenhuollon tulot ja menot*). Hyvinvointialueen kanssa tehdyn hankintasopimuksen mukaisen kehitysvammaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan kustannusten ja tuottojen nettovaikutuksen tulee olla nolla palveluluokalla 7220.

Hyvinvointialue raportoi kunnan laskuttaman kehitysvammaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan palveluluokalle 2282 *Vammaisten henkilöiden asumispalvelut ja asumista tukevat palvelut*.

Kehitysvammaisten henkilöiden tahdon vastainen hoito

Kehitysvammaisten tahdon vastaisesta hoidosta säädetään kehitysvammalaissa ([519/1977](#)).

- 2 § mukaisesti
Erityishuoltoon kuuluu:
2) vaativan moniammatillisen tuen yksikössä suoritettavat tahdosta riippumattoman erityishuollon edellyttämät lääketieteelliset, psykologiset ja sosiaaliset tutkimukset
- 9 § mukaisesti
Vaativan moniammatillisen tuen yksiköitä ovat sellaiset

sosiaalihuoltolain 21 c §:ssä tarkoitetut ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköt ja sosiaalihuoltolain 22 §:ssä tarkoitetut laitospalveluyksiköt sekä terveydenhuoltolain 67 §:n 1 momentissa tarkoitetut kehitysvammapsykiatrian osastot, joilla on käytettävissään riittävä lääketieteen, psykologian ja sosiaalityön asiantuntemus vaativan moniammatillisen tuen toteuttamista ja seurantaan varten.

- 32 §:ssä säädetään ehdot, joilla henkilö voidaan määrätä 9 §:ssä tarkoitettuun vaativan moniammatillisen tuen yksikköön tahdosta riippumatta.

Kohdentaminen AURA-pääsäännön (HVA-AURA-käsikirjan luku 4.1 Taloustietojen kohdentaminen palveluluokille) mukaisesti eli Palveluluokille kohdennettavien taloustietojen kohdentamisessa noudatetaan aiheuttamis- ja täydellisyys- sekä tulo menon kohdalle - periaatteita.

Mikäli palvelu järjestetään sosiaalihuoltolain 21 c §:ssä tarkoitetussa ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikössä, kustannukset kohdennetaan aiheuttamisperiaatteella palveluluokalle 2261 *Vammaisten henkilöiden ympärivuorokautisen palveluasumisen*.

Mikäli palvelu järjestetään sosiaalihuoltolain 22 §:ssä tarkoitetussa laitospalveluyksikössä, kustannukset kohdennetaan aiheuttamisperiaatteella palveluluokalle 2251 *Vammaisten henkilöiden laitospalvelu*.

Palveluluokan 2285 *Vammaisten henkilöiden sosiaalityön ja -ohjauksen palvelut* Huomautus-sarakkeen kuvausta tarkennettiin vuoden 2025 palveluluokitukseen seuraavasti: *Mikäli vaativan moniammatillisen asiantuntijaryhmän toimet muissa palveluissa eivät riitä, henkilö saattaa joutua kehitysvammapsykiatrian osastolla annettavaan erikoissairaanhoidon. Kehitysvammapsykiatrian osastolla annettava erikoissairaanhoidon kirjataan erikoissairaanhoidon luokille.*

Tällä perusteella **kehitysvammaisten tahdon vastainen hoito** kehitysvammalain 9 § mukaisessa terveydenhuoltolain ([1326/2010](#)) 67 § (*Laitoshoidon määrittely*):n 1 momentissa tarkoitetulla kehitysvammapsykiatrian osastolla **kohdennetaan erikoissairaanhoidon palveluluokille aiheuttamisperiaatteella.**

Asumispalvelujen tukipalvelut

1.1.2023 voimaan tulleen sosiaalihuoltolain Asumispalvelu-säädösuudistuksen mukaiset asumispalvelut kohdennetaan palveluluokille alla esitettyjen tarkennusten mukaisesti.

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen

Ympäri vuorokautisen palveluasuminen kohdennetaan palveluluokille:

- 2211 *lääkkäiden ympäri vuorokautinen palveluasuminen*
- 2261 *Vammaisten henkilöiden ympäri vuorokautinen palveluasuminen*
- 2445 *Päihde- ja riippuvuuskuntoutujien ympäri vuorokautinen palveluasuminen*
- 2455 *Mielenterveyskuntoutujien ympäri vuorokautinen palveluasuminen*
- 2903 *Työikäisten sosiaalipalvelut*

Ostopalveluna järjestetty ympäri vuorokautinen palveluasuminen kirjataan tilille 4300 *Asiakaspalvelujen ostot*.

Mikäli ympäri vuorokautisen palveluasumisen asukkaille järjestetään muita kuin ympäri vuorokautisen palveluasumisen palvelun sisältöön kuuluvia palveluja, kohdennetaan nämä ko. lopputuotepalvelun luonteen mukaisille palveluluokille aiheuttamisperiaatteella. Esimerkiksi ympäri vuorokautisen palveluasumisen asukkaiden terveydenpalvelut kohdennetaan terveydenhuollon / erikoissairaanhoidon palveluluokille aiheuttamisperiaatteella.

Yhteisöllisen asuminen

Yhteisöllinen asuminen sisältää asunnon ja sosiaalista kanssakäymistä tukevat ja edistävät palvelut. Tämä uusi lopputuotepalvelu kohdennetaan palveluluokille:

- 2185 *Lapsiperheiden asumispalvelut*
- 2232 *Iäkkäiden yhteisöllinen asuminen ja perhehoito*
- 2282 *Vammaisten asumispalvelut ja asumista tukevat palvelut*
- 2441 *Päihdekuntoutujien asumispalvelu*
- 2458 *Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelu*
- 2903 *Työikäisten sosiaalipalvelut*

Ostopalveluna järjestetty yhteisöllinen asuminen kirjataan tilille 4300 *Asiakaspalvelujen ostot*.

Mikäli yhteisöllisen asumisen asukkaille järjestetään kotihoitoa ja/tai kotihoitoon sisältyvää kotisairaanhoitoa, kohdennetaan tämä lopputuotepalvelu palveluluokille

- 2182 *Lapsiperheiden kotona asumista tukevat palvelut*
- 2235 *Iäkkäiden kotihoito*
- 2321 *Muiden kuin lapsiperheiden ja iäkkäiden kotihoito*

Mikäli yhteisöllisen asumisen asiakkaalle järjestetään sosiaalihuoltolain mukaisia tukipalveluja, esim. ateriapalveluja ja/tai muita sosiaalipalveluja, esim. turva-auttamispalveluja, kohdennetaan nämä lopputuotepalvelut palveluluokille

- 2182 *Lapsiperheiden kotona asumista tukevat palvelut*
- 2241 *Iäkkäiden kotona asumisen tuen palvelut*
- 2282 *Vammaisten henkilöiden asumispalvelut ja asumista tukevat palvelut*
- 2441 *Päihde- ja riippuvuuskuntoutujien asumispalvelu*
- 2458 *Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelu*
- 2903 *Työikäisten sosiaalipalvelut*

Mikäli yhteisöllisen palveluasumisen asukkaille järjestetään muita palveluja, kohdennetaan nämä ko. lopputuotepalvelun luonteen mukaisille palveluluokille aiheuttamisperiaatteella. Esimerkiksi yhteisöllisen asumisen asukkaiden terveydenpalvelut, pois lukien kotihoitosopimukseen sisältyvä kotisairaanhoito, kohdennetaan terveydenhuollon / erikoissairaanhoidon palveluluokille aiheuttamisperiaatteella.

Tuettu asuminen

Tuettu asuminen sisältää sosiaaliohjauksen. Tämä uusi lopputuotepalvelu kohdennetaan palveluluokille

- 2182 *Lapsiperheiden kotona asumista tukevat palvelut*
- 2241 *Iäkkäiden kotona asumisen tuen palvelut*
- 2282 *Vammaisten asumispalvelut ja asumista tukevat palvelut*
- 2441 *Päihdekuntoutujien asumispalvelu*
- 2458 *Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelu*
- 2903 *Työikäisten sosiaalipalvelut*

Ostopalveluna järjestetty tuettu asuminen kirjataan tilille 4300 *Asiakaspalvelujen ostot*.

Mikäli tuetun asumisen asukkaille järjestetään kotihoitoa ja/tai kotihoitoon sisältyvää kotisairaanhoitoa, kohdennetaan tämä lopputuotepalvelu palveluluokille

- 2182 *Lapsiperheiden kotona asumista tukevat palvelut*
- 2235 *Iäkkäiden kotihoito*
- 2321 *Muiden kuin lapsiperheiden ja iäkkäiden kotihoito*

Mikäli tuetun asumisen asiakkaalle järjestetään sosiaalihuoltolain mukaisia tukipalveluja, esim. ateriapalveluja ja/tai muita sosiaalipalveluja, esim. turva-auttamispalveluja, kohdennetaan nämä lopputuotepalvelut palveluluokille

- 2182 *Lapsiperheiden kotona asumista tukevat palvelut*
- 2241 *Iäkkäiden kotona asumisen tuen palvelut*
- 2282 *Vammaisten henkilöiden asumispalvelut ja asumista tukevat palvelut*
- 2441 *Päihde- ja riippuvuuskuntoutujien asumispalvelu*
- 2458 *Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelu*
- 2903 *Työikäisten sosiaalipalvelut*

Mikäli tuetun asumisen asukkaille järjestetään muita palveluja, kohdennetaan nämä ko. lopputuotepalvelun luonteen mukaisille palveluluokille aiheuttamisperiaatteella. Esimerkiksi tuetun asumisen asukkaiden terveydenpalvelut, pois lukien kotihoitosopimukseen sisältyvä kotisairaanhoido, kohdennetaan terveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon palveluluokille aiheuttamisperiaatteella.

Tilapäinen asuminen

Tilapäinen asuminen sisältää lyhytaikaista, kiireellistä apua asumisen järjestämiseen. Tämä lopputuotepalvelu kohdennetaan palveluluokille

- 2185 *Lapsiperheiden asumispalvelut*
- 2241 *Iäkkäiden kotona asumisen tuen palvelut*
- 2282 *Vammaisten asumispalvelut ja asumista tukevat palvelut*
- 2441 *Päihdekuntoutujien asumispalvelu*
- 2458 *Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelu*
- 2903 *Työikäisten sosiaalipalvelut*

Ostopalveluna järjestetty tilapäinen asuminen kirjataan tilille 4300 *Asiakaspalvelujen ostot*.

Mikäli tuetun asumisen asukkaille järjestetään kotihoitoa ja/tai kotihoitoon sisältyvää kotisairaanhoidoa, kohdennetaan tämä lopputuotepalvelu palveluluokille

- 2182 *Lapsiperheiden kotona asumista tukevat palvelut*

- 2235 *Iäkkäiden kotihoito*
- 2321 *Muiden kuin lapsiperheiden ja iäkkäiden kotihoito*

Mikäli tilapäisen asumisen asiakkaalle järjestetään sosiaalihuoltolain mukaisia tukipalveluja, esim. ateriapalveluja ja/tai muita sosiaalipalveluja, esim. turva-auttamispalveluja, kohdennetaan nämä lopputuotepalvelut palveluluokille

- 2185 *Lapsiperheiden asumispalvelut*
- 2241 *Iäkkäiden kotona asumisen tuen palvelut*
- 2282 *Vammaisten henkilöiden asumispalvelut ja asumista tukevat palvelut*
- 2441 *Päihde- ja riippuvuuskuntoutujien asumispalvelu*
- 2458 *Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelu*
- 2903 *Työikäisten sosiaalipalvelut*

Mikäli tilapäisen asumisen asukkaille järjestetään muita palveluja, kohdennetaan nämä ko. lopputuotepalvelun luonteen mukaisille palveluluokille aiheuttamisperiaatteella. Esimerkiksi tilapäisen asumisen asukkaiden terveydenpalvelut, pois lukien kotihoitosopimukseen sisältyvä kotisairaanhoido, kohdennetaan terveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon palveluluokille aiheuttamisperiaatteella.

Omaishoito

Omaishoidon tuki on kokonaisuus, mikä muodostuu

- hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista
- hoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Palveluun sisältyy hoidettavalle:

- omaishoito
- hoito- ja palvelusuunnitelmassa määriteltävät sosiaali- ja terveyspalvelut
- omaishoitajan vapaan ajaksi annettavat palvelut

Palveluun sisältyy omaishoitajalle:

- hoitopalkkio
- vapaa tai vapaan vaihtoehdoksi myönnettävät palvelusetelit/rahakorvaus
- eläke- ja tapaturmavakuutus
- hoitotehtävää tukevat sosiaali- ja terveyspalvelut, esim. valmennus ja työnohjaus sekä terveystarkastukset

Omaishoitajan omaishoidon tuen palvelut raportoidaan hoidettavan asiakasryhmän kotiin annettavien palvelujen palveluluokalla

- 2182 *Lapsiperheiden kotona asumista tukevat palvelut*, kun hoidettava on lapsiperheen lapsi tai nuori
- 2241 *Iäkkäiden kotona asumisen tuen palvelut*, kun hoidettava on 65 vuotta täyttänyt, ei vammaisen henkilö
- 2282 *Vammaisten henkilöiden asumispalvelut ja asumista tukevat palvelut*, kun hoidettava on vammaisen henkilö tai kun hoidettava on alle 65-vuotias, ei lapsiperheen lapsi tai nuori

Omaishoitajan omaishoidon tuen palvelut kirjataan AURA-tililuettelon tileille seuraavasti:

- Omaishoitajalle myönnetty hoitopalkkio, kulu- ja matkakorvaukset sekä vapaan vaihtoehdoksi myöntämät palvelusetelit tai rahakorvaus ovat omaishoitajalle myönnettyjä avustuksia kirjataan *Avustukset kotitalouksille*-tiliryhmän tilille 4710 *Omaishoidon tuki, hoitopalkkiot*
- Omaishoitajan hoitopalkkiosta maksettavat eläkevakuutusmaksut (JuEL-maksut) kirjataan *Eläkekulut*-tiliryhmän tilille 4110 *Eläkevakuutusmaksut*

- Hyvinvointialueen/-yhtymän omaishoitajalle järjestämä tapaturmavakuutus kirjataan *Muut henkilösivukulut* -tiliryhmän tilille 4210 *Muut henkilösivukulut*.
- Hyvinvointialueen omaishoitajalle järjestämät omaishoitotehtävää tukevat palvelut (Laki omaishoidon tuesta ([937/2005](#)) 3 a §), kuten valmennus ja koulutus kirjataan palvelun luonteen mukaisille tileille.

Kun hyvinvointialue/-yhtymä järjestää

- omaishoitajana toimivalle henkilölle muita sosiaali- ja terveyspalveluja
tai
- hoidettavalle hoitosuunnitelman mukaisia tai omaishoitajan vapaan ajaksi sosiaali- (esim. ympärivuorokautinen palveluasuminen) ja terveyspalveluja (esim. lääkärin vastaanotto tai laboratoriopalvelu):
- ostopalveluna, kirjataan ne
 - *Asiakaspalvelujen ostot* -tiliryhmän tilille 4300 *Asiakaspalvelujen ostot*
 ja
 - palvelun luonteen mukaiselle palveluluokalle.
- omana palvelutuotantona, kirjataan ne
 - palvelun luonteen mukaisille tileille (esim. henkilöstökuluihin)
 ja
 - palvelun luonteen mukaisille palveluluokille.

Rintamaveteraanien kuntoutuksen määräraha

Rintamaveteraanien kuntoutuksen määrärahan ohjeistukseen ei tullut muutoksia, kun hallinnointi siirtyi kunnilta hyvinvointialueille.

Rintamaveteraanien kuntoutuksen määräraha ja sen käyttö voidaan käsitellä joko taseessa tai tuloslaskelmassa eli

- Määräraha voidaan vastaanottaa taseeseen, josta sitä puretaan tilikauden aikana käyttöä vastaavasti.
 - Kuluvana vuonna annettujen palvelujen laskuja vastaava siirtyvä erä aktivoidaan tilinpäätöksessä taseeseen.
- Määräraha voidaan tulouttaa tulotilille.
 - Tilinpäätöksessä siirtyvät erät eli määrärahan käyttämätön osuus ja kuluvana vuonna annettujen palvelujen laskuja vastaava summa aktivoidaan taseeseen.

Siirtyneet erät puretaan tuloslaskelmaan tulo- ja menotileille käyttöä vastaavasti seuraavana vuonna.

Käyttämättä jäänyt määräraha palautetaan valtiokonttorille seuraavana vuonna 15.4. mennessä.

Valtiokonttorin verkkosivulla [Perustietoa sotainvalidien ja rintamaveteraanien määrärahoista](#) sekä ohjeessa [Rintamaveteraanien kotona asumista tukevat palvelut](#) ohjeistetaan määrarahasta ja sen käytöstä.

Veteraanien sote-palvelut ovat hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla, ja ne kohdennetaan luonteensa mukaisille varsinaisille sote-palveluluokille, vaikka Valtiokonttori korvaa kustannuksia.

Sosiaalinen luototus

Sosiaalisen luototuksen kertaluontoinen valtionavustus vuonna 2023 oli tarkoitus kirjata tiliryhmään *Tuet ja avustukset*, jotka raportoidaan normaalisti tulona tuissa ja avustuksissa. Tämän summan käyttöä ei tarvinnut raportoida ministeriölle tms.

Kun lainoja myönnetään, niitä sitten seurataan taseessa ihan normaalisti.

Sosiaalisen luototuksen luottotappiot ovat muihin rahoituskuluihin sisältyviä arvonalentumisia (HVA-AURA-käsikirjan luku 3.2.7.4 Muut rahoituskulut). Palveluluokakohtaisessa raportoinnissa sosiaalisen

luototuksen luottotappiot (rahoituskuluihin sisältyvät arvonalentumiset) tulee olla kohdistettuina palveluluokille joko tukipalveluluokkien kautta laskennallisina vyörytyserinä tai osana sisäisen kaupan määritelmän täyttäviä sisäisiä eriä.

Hyvinvointialueen myöntämät sosiaalisen luototuksen lainat kirjataan lainasaamisiksi.

Kunnalta siirtyneet sosiaalisen luototuksen lainat ovat hyvinvointialueella velkana kunnalle ja saamisina asiakkailta. Aiemmat sopimukset ovat siirtyneet lain nojalla kunnalta hyvinvointialueelle. Koska kunta on myöntänyt aikanaan luoton, tilittää hva suoritukset kunnalle, ja vastaavasti luottotappioriski on kunnalla.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan kulut kohdistetaan mahdollisimman tarkkaan kehityskohteiden mukaan palveluluokille. Hankkeita raportoidessa tulee ratkaista, onko kyseessä lakisääteiseen tehtävään kiinteästi liittyvä hanke vai jotain muuta:

- Mikäli raportoitte Yleishallintopalvelut-palveluluokalla sellaisia hankkeita, jotka liittyvät kiinteästi lakisääteisen tehtävään, tulee huolehtia, että ko. kustannukset tulevat kohdistetuksi sote-/pela-toimialalle, jotta ne tulevat huomioiduksi rahoituspohjan tarkistuksessa.
- Mikäli taas kyseessä on ulkopuolisella rahoituksella toteuttavat hankkeet, jotka eivät liity lakisääteisen toiminnan kehittämiseen, ne raportoidaan palveluluokalla 6020 *Yleiskatteisen toiminnan ulkopuolinen rahoitus, yleisen toimialan tehtävät*.

Jos summa on pieni, kannattaa aina suhteuttaa oma työaikansa laskennan toteuttamiseen, eli kohdistus voidaan tehdä myös yhdelle luokalle, joka parhaiten sopii hankkeen luonteeseen

Toiminta-avustukset

HVA-AURA-käsikirjan luvun 3.1.3 *Sisäiset erät*

otsikon *Sisäisten erien kirjanpidollinen määritelmä* alla kerrotaan toiminta-avustuksista hyvinvointialueen liikelaitoksille seuraavasti: *Sisäisiä menoja ja tuloja ovat sisäisten suoritteiden ostot ja myynnit, sisäiset vuokrat, sisäiset katteet, vyörytyserät sekä laskennalliset korot ja poistot. Sisäisiin tulo- tai menoeriin luetaan myös esimerkiksi hyvinvointialueen liikelaitoksen ja hyvinvointialueen väliset sisäiset korot, peruspääoman tuotto sekä **toiminta-avustukset** liikelaitokselle.*

HVA-AURA-käsikirjan luvussa 3.2.4.4 *Avustukset*

*yhteisöille (tili 4742) kerrotaan seuraavasti: Muille kuin kotitalouksille myönnettävät avustukset. Tällaisia ovat muun muassa erilaisille yhdistyksille maksettavat **toiminta-avustukset**, palokunta-avustukset, jäsenen osallistuminen hyvinvointiyhtymän investointiin silloin, jos sitä ei voida merkitä taseen muihin pitkävaikutteisiin menoihin, sekä säätiölle maksettava säädepääoma (ei ole taseeseen muihin osuuksiin aktivoitava meno).*

HVA-AURA-käsikirjan luvussa 5.5.6 *Tuet ja avustukset* kerrotaan

seuraavasti: *Annetut avustukset sisältävät kotitalouksille sekä yhteisöille maksetut tuet ja avustukset sekä avustukset omille yhtiöille. Avustusmenot **kohdistetaan aina avustetun toiminnan luonteen mukaan palveluluokille**. Avustusmenoja ei kohdisteta sen mukaan, mikä hallinnollinen yksikkö avustuksen on antanut.*

Palveluluokkien sisäisiä avustuksia ei raportoida. Esimerkiksi, mikäli hyvinvointialue antaa

- **toiminta-avustuksen liikelaitokselleen, avustusmenoa ei raportoida palveluluokalla**, sillä sen katsotaan olevan palveluluokan sisäinen avustus. **Avustuksen käyttö raportoidaan luonteensa mukaisilla palveluluokilla.**
- avustuksen omistamalleen yhtiölle, **kirjataan** avustus normaalisti ulkoiseksi **avustusmenoksi yhtiön toiminnan luonteen mukaiselle palveluluokalle.**

Asiakaspalvelujen vai sosiaali- ja terveyspalvelujen ostot vai työvoiman vuokraus

Asiakaspalvelujen ostot

Esimerkiksi, kun potilas ohjautuu hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon läheteellä Terveystalon tekemään kolonoskopiaan, lasku tiliöidään tilille 4300 *Asiakaspalvelujen ostot*.

Kun hankitaan lopputuotepalvelu ja kun asiakas on tunnistettavissa, on kyse asiakaspalvelujen ostosta. Asiakaspalvelujen ostoista on ohjeistettu HVA-AURA-käsikirjan luvussa 3.2.4.2 *Palvelujen ostot*. Asiakaspalvelut ovat lopputuotepalveluja, joita hyvinvointialue ostaa muilta palvelujen tuottajilta suoraan asiakkaiden käytettäväksi. Asiakaspalvelujen ostoihin kirjataan kaikki asiakkaille suoraan hankitut hyvinvointialueiden lopputuotepalvelujen ostot, myös muille kuin oman hyvinvointialueen tai jäsenhyvinvointialueiden asukkaille ostetut asiakaspalvelut.

Asiakaspalvelujen ostoja ovat muun muassa korvaus (osuus) hyvinvointiyhtymälle tai toiselle hyvinvointialueelle potilaan tutkimuksesta tai hoidosta, sairaanhoitopalvelujen osto toiselta hyvinvointiyhtymältä ja hoitopalvelujen yksityiseltä palvelujen tuottajalta.

Asiakaspalvelujen ostot on jaettava sektoreittain. Erottelu tehdään vastapuolitunnisteella.

Asukkaille ostetut yksilölliset palvelut kirjataan aina asiakaspalveluiden ostoihin (tilit 4300–4339) ja kaikki muut palvelujen ostot muiden palvelujen ostoihin.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen ostot

Esimerkiksi, kun yksityiseltä yritykseltä ostetut anestesiapalvelut tehdään hyvinvointialueen tiloissa, mutta yrityksen resursseilla, ja kun

varsinaisen toimenpiteen (esim. silmätaudeilla) tekee hyvinvointialueen henkilöstö, anestesiapalvelun lasku tiliöidään tilille 4430 *Sosiaali- ja terveyspalvelut*.

Kun hankitaan oman palvelutuotannon osapalvelu (välituotepalvelu), on kyse sosiaali- ja terveyspalvelujen ostosta. Sosiaali- ja terveyspalvelujen (muiden palvelujen) ostoista ohjeistetaan HVA-AURA-käsikirjan luvussa 3.2.4.2 *Palvelujen ostot* seuraavasti: Ostopalvelut, jotka ovat osa hyvinvointialueen omaa palveluntuotantoa tai jotka tukevat hyvinvointialueen omaa palveluntuotantoa, eivät ole asiakaspalvelun ostoa vaan muiden palvelujen ostoa. Hyvinvointialueen suoritetuotannossaan käyttämät palvelut ovat välituotepalveluja.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen ostot kirjataan AURA-tilille 4430 *Sosiaali- ja terveyspalvelut*.

Työvoiman vuokraus

Työvoiman vuokrauksessa työntekijöiden tarvitsija, tekee sopimuksen työntekijän vuokraamisesta joko työvoimaa vuokraavan yrityksen tai toiminimellä toimivan työntekijän kanssa. Työvoiman vastaanottavat yksiköt (työvoiman käyttäjäyksiköt) huolehtivat vuokratyöntekijöiden työnjohdosta ja valvonnasta, mutta työntekijän työnantajavelvoitteista vastaa työvoimaa vuokraava yritys tai toiminimellä toimiva työntekijä itse.

Luku 3.2.4.2 Palvelujen ostot / Muiden palvelujen ostot

Työvoiman vuokraus

Työvoiman vuokraus -tilille 4246 *kuuluu tilapäisen työvoiman hankinta asiakkaille korvaamaan tai täydentämään asiakkaan työvoimaa. Työllistetyt henkilöt ovat työsuhteessa työvoimaa vuokralle antavaan yritykseen. Työvoiman vastaanottavat yksiköt huolehtivat vuokratyöntekijöiden työnjohdosta ja valvonnasta.*

Kustannusten kohdentaminen toimialojen kustannuspaikoilta ***Yhteiset***

Kysymys VK:n palvelukanavassa:

Eri palvelulinjojen ns. Yhteiset-kustannuspaikkojen (joissa on mm. ko. yksiköiden esimiesten palkkoja, koulutuskustannuksia ja muita yhteisiä kuluja) alla on useita eri palveluluokkia, joita ei kaikkia tässä kohtaa voida käyttää ja yhden valinta menisi väärin muiden osalta.

Niin sanottujen *Yhteiset-kustannuspaikkojen*, joissa on mm. ko. yksiköiden esimiesten palkkoja, koulutuskustannuksia ja muita yhteisiä kuluja, kustannukset kohdennetaan palveluluokille aina harjoitettavan toiminnan luonteen mukaan, ei oman organisaation hallinnollisen rakenteen mukaan. Kohdentamisessa tulee noudattaa aiheuttamisperiaatetta.

Mikäli kustannuspaikkojen taakse ei ole mahdollista laittaa useampaa palveluluokkaa, hallinto- ja tukipalveluiden palveluluokat ovat toimiva vaihtoehto yhteisille kustannuksille.

Palveluluokittaisessa raportoinnissa on useampia hallinto- ja tukipalvelujen luokkia, eli on käytettävissä luokat 5501 *Tukipalvelu*, 5255 *Tilojen vuokraus ja maaomaisuuden hallinta* sekä 5110 *Yleishallintopalvelut ja vaalit*.

Palveluluokkakohtaisessa raportoinnissa hallinto- ja tukipalveluiden palveluluokilta tulee tehdä vyörytykset varsinaisille palveluluokille (soten ja pelan sekä mahdollisesti yleisen toimialan toimialoille),

Valtion rahoituksen sekä rahoituskulujen ja –tuottojen palveluluokat

Valtion rahoitus

Valtion rahoituksesta on ohjeistettu HVA-AURA-käsikirjan luvussa 3.2.6 *Valtion rahoitus* seuraavasti: *Hyvinvointialueen tuloslaskelman valtion rahoitukseen sisällytetään hyvinvointialueiden rahoituslain mukainen palvelujen järjestämiseen tarkoitettu yleiskatteinen rahoitus. Yleiskatteinen rahoitus jaetaan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien*

rahoitukseen, pelastustoimen tehtävien rahoitukseen ja lisärahoitukseen. Valtion rahoitus kohdistetaan eri tilikausille suoriteperustetta vastaavalla tavalla riippumatta siitä, minkä tilikauden aikana rahoitus on maksettu.

HVA-AURA-käsikirjan luvuissa 4.1 *Taloustietojen kohdentaminen palveluluokille*, 5.5 *Palveluluokille kohdistettavat kulu- ja tuottolajit (kustannuslajiluokitus)* ja 7.12.2 *Tilinpäätöstiedot käyttötaloudesta sektoreittain palveluluokkakohtaisesti, tuloslaskelman tilit* on ohjeistettu seuraavasti: *Valtion rahoitusta ja satunnaisia eriä ei kohdisteta palveluluokille.*

HVA-AURA-käsikirjan luvussa 4.1 *Taloustietojen kohdentaminen palveluluokille* on ohjeistettu seuraavasti: *Tulo menon kohdalle - periaate ei päde tuloihin ja menoihin, joita ei raportoida palveluluokittain, kuten valtion rahoitus ja satunnaiset erät. Valtion rahoituksella rahoitettu toiminta raportoidaan kuitenkin aina luonteensa mukaisilla palveluluokilla.*

HVA-AURA-käsikirjan luvussa 4.2.1 *Varsinaiset palveluluokat* on ohjeistettu seuraavasti: *Varsinaisia palveluluokkia ovat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluluokat. Varsinaisten palveluluokkien nettokustannukset määrittävät hyvinvointialueen valtion rahoituksen kustannuspohjan.*

HVA-AURA-käsikirjan luvussa 4.2.3 *Yleisen toimialan tehtävät* on ohjeistettu seuraavasti: *Yleisen toimialan tehtävät eivät ole hyvinvointialueen lakisääteisiä tehtäviä, eikä niitä rahoiteta valtion rahoituksella.*

Rahoituskulut ja -tuotot

HVA-AURA-käsikirjan luvuissa 4.1 *Taloustietojen kohdentaminen palveluluokille* ja 7.12.2 *Tilinpäätöstiedot käyttötaloudesta sektoreittain palveluluokkakohtaisesti, tuloslaskelman tilit* ohjeistetaan seuraavasti: *Palveluluokille kohdistetaan kaikki toimintakatteeseen sisältyvät kustannukset ja tuotot, poistot ja arvonalentumiset sekä rahoitustuotot ja -kulut.*

HVA-AURA käsikirjan luvussa 5.5 *Palveluluokille kohdistettavat meno- ja tulolajit (kustannuslajiluokitus)* ohjeistetaan seuraavasti:
Palveluluokille kohdistetaan kaikki toimintakatteeseen sisältyvät kustannukset ja tuotot. Myös keskitetysti hoidetut tukipalvelut pitää kohdistaa palveluluokille. Sisäisten vuokrien osalta palveluluokille tulee kohdentaa sekä ylläpito- että pääomavuokra. Palveluluokille tulee kohdentaa myös toimintakatteeseen sisältyvät poistot ja arvonalentumiset, rahoitustuotot ja -kulut sekä vyörytystuotot ja -kulut.

Rahoitustuotoista ja -kuluista on ohjeistettu HVA-AURA-käsikirjan luvun 7.12 *Hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän tilinpäätöstiedot palveluluokkakohdaisesti (käyttötalous, investoinnit) (31.5. mennessä edelliseltä vuodelta) = HHTPP kohdassa Rahoitustuotot ja -kulut talousraportoinnissa* seuraavasti: *Rahoitustuotot ja -kulut kuuluvat hyvinvointialueiden rahoituksen kustannuspohjaan ja ne kohdennetaan palveluluokille joko suoraan tilien avulla tai sisäisen laskutuksen/vyörytysten kautta yleishallinnon ja tukipalveluiden luokilta. Esimerkiksi sisäinen vuokra tai konsernipalvelujen yleiskustannuslisä, voi sisältää osuuden rahoituskuluista. Tukipalveluluokkia, joiden kautta rahoituskuluja ja -tuottoja voi kohdentaa, ovat yleishallinto ja vaalit, tukipalvelut sekä tilojen vuokraus ja maaomaisuuden hallinta.*

Aluevastuutehtävien AURA-kohdistus

Erikoissairaanhoidon tartuntatautityö

AURA-palveluluokituksessa on vain yksi palveluluokka Somaattiselle erikoissairaanhoidolle eli erikoissairaanhoidon tartuntatautityö kohdennetaan palveluluokalle 2612 *Somaattinen erikoissairaanhoido*.

Alueellinen tartuntatautityö

Yliopistosairaaloilla on YTA-alueellisia vastuutehtäviä.

- Yhteistyöalueiden yhteistyösopimuksista, tehtävistä ja työnjaosta sekä kustannusten jaosta säädetään ainakin seuraavissa

säädöksissä: [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä \(612/2021\)](#) 35-39 § sekä 50-51 §

- STM:n verkkosivu [Hyvinvointialueet ja yhteistyöalueet kartalla](#) ohjeistaa yhteistyöalueista.
- VM:n verkkosivulla [Hyvinvointialueet ja yhteistyöalueet](#) myös mainittu yhteistyöalueet.

AURA-käsikirjan ohjauksen mukaisesti palvelujen järjestämis- tai organisointitapa tai tuottajaorganisaatioiden välinen työnjako eivät saa vaikuttaa kustannusten ja tuottojen kohdentamiseen. Kustannukset kohdistetaan palveluluokille harjoitettavan toiminnan luonteen mukaisesti, aiheuttamis- ja täydellisyysperiaatetta noudattaen sekä huomioiden olennaisuuden, taloudellisuuden ja varovaisuuden periaatteet. Tuottojen kohdentamisessa palveluluokille noudatetaan tulo menon kohdalle –periaatetta.

Tartuntatautilain mukainen alueellinen tartuntatautityö on erikoissairaanhoidon vastuulla oleva tehtävä.

Tartuntatautien erikoisalan lääkärit määrittelevät yt muiden yta-alueiden sekä kansallisesti THL:n/STM:n kanssa toimenpiteet, joita tartuntatautien ennaltaehkäisy ja varautuminen vaativat. Tartuntatautityöhön sisältyy myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

YTA-aluevastuun ja muiden lakien alueellisten vastuutehtävien valmistelu ja toteutus kohdistetaan

- valmisteluun (sovitun työnjaon mukaisesti) osallistuvien osalta sille palveluluokalle, mitä palvelua valmistelijat edustavat
- toteutuksen osalta aiheuttamisperiaatteella järjestetyn/tuotetun palvelun varsinaisille palveluluokille
 - Terveystenhuollon erikoisalojen (pl. yleislääketieteen erikoisala, ml. sairaalatasoinen suun terveydenhuolto ja erikoislääkärijohtoinen PTH) osalta erikoissairaanhoidon palveluluokille
 - Ympäri vuorokautisen yhteispäivystyksen (ml. yleislääketieteen erikoisala) osalta palveluluokalle 2607

- Perusterveydenhuollon (ml yleislääketieteen erikoisala, pl. ympärivuorokautinen yhteispäivystys ja sairaalatasoinen suun terveydenhuolto sekä erikoislääkärijohtoinen PTH) osalta perusterveydenhuollon palveluluokille
- Suun terveydenhuollon perus- ja erikoistason (pl. sairaalataso) osalta palveluluokalle 2545
- Sosiaalihuollon osalta sosiaalihuollon palveluluokille
- Pelastustoimen osalta pelastustoimen palveluluokille
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta palveluluokalle 2930

Aluevastuutehtävien valmistelutyössä päätettyjen ennaltaehkäisemisen ja varautumisen toimenpiteiden dokumentointi varautumis- ja valmiussuunnitelmiin kohdennetaan sille palveluluokalle, mitä palvelua dokumentoijat edustavat, sillä he osallistuvat dokumentointiin oman toimialansa, vastuualueensa, palvelualueensa tms. osalta.

Valmiuskeskuksen varautumis- ja valmiussuunnitelman voimaansaattamiseksi, ylläpitämiseksi ja ohjaamiseksi sekä sote-tilannekuvan ylläpitämiseksi tekemä työ kohdistetaan palveluluokalle 5110 *Yleishallintopalvelut ja vaalit*. Kustannukset vyörytetään varsinaisille palveluluokille osana palveluluokan 5110 vyörytyksiä.

Aluevastuutehtävien (sekä varautumis- ja valmiussuunnitelman) jalkauttaminen konkreettisiksi ennaltaehkäiseviksi ja varautumistoimenpiteiksi (palveluiksi) tai toimialan/palvelualan varautumis- ja valmiussuunnitelmiksi kentällä, voi olla hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, erikoissairaanhoidtoa, perusterveydenhuoltoa, koulu- ja opiskeluhuoltoa jne., mitkä kohdistetaan aiheuttamisperiaatteella varsinaisille palveluluokille.

YTA-yhteistyösopimuksen laatiminen kohdennetaan sille palveluluokalle, mitä palvelua valmistelijat edustavat, sillä he osallistuvat valmisteluun oman toimialansa, vastuualueensa, palvelualueensa tms. osalta.

YTA-yhteistyösopimuksen voimaansaattamiseksi tehty työ on hva-yhteistyötä alueen muiden toimijoiden kanssa kohdennetaan palveluluokalle 5110 *Yleishallintopalvelut ja vaalit*. Kustannukset vyörytetään varsinaisille palveluluokille osana palveluluokan 5110 vyörytyksiä.

Versiohistoria

Versio	Versioon tehdyt päivitykset
Versio 1.0	Liitteen 8 alkuperäinen julkaisuversio.